

Budgetskrivelse 2026

Miljönämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Förändringar i omvärlden	4
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet.....	10
Kommunbidrag.....	16
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	18
Begäran om investeringsram	19
Investeringsram	19

Sammanfattning

Malmö som stad och Malmö stad som organisation påverkar och påverkas av förändringar i omvärlden både i den lokala och globala. Att kunna ställa om och möta framtidens utmaningar resilient och se möjligheter kräver nya holistiska arbetssätt i planering och genomförande samt ansvarstagande för hela staden.

Miljöprogram för Malmö stad 2021–2030 sätter inriktningen för stadens miljö- och klimatarbete. Miljönämnden ansvarar för att leda och samordna genomförandet av miljöprogrammet. Programmet är Malmös lokala agenda för den ekologiska dimensionen av Agenda 2030, men för att skapa ett hållbart Malmö måste både sociala och ekonomiska dimensioner vägas in. Rätt utfört kan miljö- och klimatarbetet bidra till stärkt konkurrenskraft för näringslivet, fler arbetstillfällen, minskad segregation och ökade möjligheter för en stad med goda livsvillkor för alla.

För att uppnå de ambitiösa målen i miljöprogrammet och bidra till Parisavtalets mål om att hålla nere jordens uppvärmning till under 1,5 grader krävs att Malmö ökar takten i klimat- och miljöarbetet. Malmö stad klarar inte att nå målen på egen hand, utan det krävs att stadens alla aktörer kraftsamlar. Miljönämnden behöver tillsammans med andra, dels internt i Malmö stad, dels med externa aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå, hitta innovativa arbetssätt och lösningar på gemensamma utmaningar.

Ett viktigt fokus för nämndens arbete är en grön och hållbar klimatomställning och klimatanpassning. Den europeiska gröna given och EU:s missioner skapar förutsättningar för arbetet. Klimatomställningen behöver vara inkluderande och rättvis för att kunna bidra till ökad jämlikhet och minskad segregation. Genom noga avvägda arbetssätt kan nämnden bidra till synergier mellan målområden, exempelvis genom att belysa frågor som rör barn och unga, trygghet och rättvisa ur ett klimatperspektiv. För att Malmö ska kunna bibehålla de höga ambitionerna fortsätter extern finansiering att vara viktig även framöver. Nämndens arbete med ett mer leveranssäkert energisystem är också en viktig förutsättning för stadens attraktivitet och näringsliv.

Miljönämnden har ett samlat ansvar för att genom tillsyn och kontroll enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen öka tryggheten och minska brottsligheten i staden. Genom det arbetet ser nämnden till att verksamheter och företag följer lagstiftning och bidrar därmed till sund konkurrens och motverkar att miljö- och hälsofarliga verksamheter etablerar sig. Det myndighetsgemensamma arbetet inom Tryggare Malmö, som ska bidra till ett mer rättvist och säkert Malmö, utvecklas successivt för att nå ännu större effekt.

En god service i offentlig sektor bidrar till bland annat ökad jämlikhet, demokratisk legitimitet och förtroende för samhället som helhet. Genom att balansera effektivitet med rättssäkerhet och ge snabb och kvalitativ service kan behoven hos de som miljönämnden finns till för tillgodoses.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2026 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Avsnittet avseende förändringar i omvärlden är indelat efter de blickfång som finns i trend- och omvärldsanalysen "Utblick Malmö". De sju blickfången är; innovativa, samarbetande, kompetenta, fysiska, trygga, attraktiva respektive hållbara Malmö. De fångar tematiskt in samtliga av de trender som presenteras i analysen.

I delen som beskriver verksamhetens utveckling tas avstamp i nämndens prioriteringar som är samma för budgetåret 2026 som för 2025. En del av arbetet påbörjades redan under 2024, men förväntas nå full kraft och effekt under senare delen av 2025 och in i 2026. De fem prioriteringarna bidrar till flera av kommunfullmäktiges målområden och ger en tydlig riktning för verksamheten.

Inledning- att möta förändring med förändring

Malmö som stad och Malmö stad som organisation påverkar och påverkas av förändringar i invärld och omvärld, i det lokala och i det globala. Att kunna ställa om och möta framtidens utmaningar resilient och se möjligheter kräver nya holistiska arbetssätt i planering och genomförande samt ansvarstagande för hela staden.

De senaste årens utveckling med pandemi, krig i vårt närområde, ett försämrat säkerhetsläge, bevisade sårbarheter i internationella leveranskedjor och en hög kostnadsutveckling har visat på sårbarheter i samhället och på en förändring i det offentliga samtalet. Säkerhet, beredskap och robusthet har hamnat på agendan och Sveriges medlemskap i NATO ställer nya krav på samhället och Malmö. Konflikter och minskad kompromissvilja kan påverka tilltron till det offentliga. Tilliten till samhällsinstitutionerna och demokratin är jämförelsevis hög i Sverige, men det är mycket viktigt att arbeta för att bibehålla och stärka den.

Klimatutmaningarna behöver omfattande och kraftfulla åtgärder. I Malmö och i omvärlden kan vi redan nu se förändringar i klimatet, såsom exempelvis ökad temperatur, ökad nederbörd och havsnivåhöjningar. Det kan finnas både positiva och negativa aspekter av förändringar och grupper i samhället kan komma att påverkas på olika sätt. Samtidigt är konsekvenserna av klimatförändringarna varierande i landet och de lokala förutsättningarna kräver därför förändringar i lagstiftning, tydligare nationella riktlinjer och långsiktiga finansieringsmodeller för klimatanpassning.

Förändringar i omvärlden med en minskad globalisering medför på kort sikt vissa risker och spänningar, men långsiktigt kan det ge sociala- och miljömässiga fördelar genom ökat fokus på inhemsk konsumtion, minskad miljöpåverkan från långa transporter och minskat fokus på exportledd tillväxt. Till exempel kan det betyda att teknikutveckling öppnar för att produktion flyttar hem och att näringslivet anpassar sig till nya värdekedjor där produkter, material och resurser används så effektivt som möjligt och behåller sitt värde över tid.

Traditionellt har verksamhetsutveckling inom offentlig sektor baserats på principen om ständiga förbättringar, till exempel systematiskt kvalitetsarbete. Dagens och framtidens samhällsutmaningar ställer krav på större förändringar som är svåra att uppnå genom stegvis utveckling. Begrepp som innovation, förnyelse och transformation används för en mer radikal form av verksamhetsutveckling. För att förstå och hantera komplexa samhällsutmaningar krävs mod att utveckla nya arbetssätt, samarbeten och ledarskap som bidrar till nya värden för staden, Malmöborna och näringslivet. Att kunna leda och planera för stora samhällsförändringar och osäkerheter är förmågor som blir avgörande på alla nivåer i samhället.

Alla de beslut och val som görs idag påverkar också morgondagen och framtiden.

Hållbara Malmö

Miljönämnden arbetar för att accelerera insatser och mobilisera de aktörer som krävs för en grön och rättvis klimatomställning och klimatanpassning. Samtidigt är det av stor betydelse att arbeta samlat med hållbarhetsdimensionerna med utgångspunkt i Malmö Commitment som svar på klimatutmaningarna där exempelvis den sociala rättvisan integreras i kärnan för arbetet med lokal hållbar utveckling. Städerna står inför flera utmaningar som är tätt sammankopplade med varandra. Klimatet är en av utmaningarna att hantera och nämnden ser att det är viktigt att arbeta för en inkluderande och rättvis omställning. Därför är stadens ansats i miljö- och klimatarbetet att insatser också ska ge positiva effekter på den sociala hållbarheten. Ett viktigt redskap i arbetet är Klimatomställning Malmö, där nämnden arbetar tillsammans med aktörer inom olika omställningsområden för att få till en rättvis och grön omställning och minska Malmös klimatpåverkan.

Städerna är utpekade att ha en viktig roll att driva på omställningen i Europa. Malmö är med i två av EU:s fem missioner; 100 klimatneutrala och smarta städer, samt missionen om klimatanpassning. Malmö är dessutom utsedd till en av EU-kommissionens 30 pilotstäder som ska gå före och visa vägen för hur städer kan ställa om och bli klimatneutrala till 2030. För att kunna genomföra omställningen krävs att miljö- och klimatarbetet genomsyrar stadsutvecklingen. Malmö stad som organisation kan inte lyckas med omställningen på egen hand, utan det är nödvändigt att arbeta för ökat samarbete med näringsliv, civilsamhälle, akademi och Malmöbor så att hela Malmö tar ett större och gemensamt ansvar. Regionalt, nationellt och internationellt samarbete är också avgörande. Förutsättningarna för arbetet påverkas bland annat av beslut som fattas på nationell nivå, och EU:s

politik, direktiv och lagstiftning.

Innovativa Malmö

Malmö har lång erfarenhet av att vara en företagsam och iderik stad. Utvecklingen av framtidens Malmö kommer i hög grad att avgöras av stadens förmåga till innovation. Nya lösningar som svarar mot behov och efterfrågan i vardagen och omvärlden som kan vara ekonomiska, sociala eller miljömässiga.

Nämnden och dess verksamheter behöver ta till sig nya kunskaper och teknologiska framsteg för att nå hållbara lösningar. Innovation är centralt för att ta kliv i omställningen. Därför är det extra viktigt att testa nya arbetssätt och teknik i kommunens verksamheter, men också att öppna upp processer, arbeta holistiskt och koppla ihop områden för att identifiera nya möjligheter och sprida lärande. De pågående klimatförändringarna är en av vår tids största och mest komplexa utmaningar och ställer krav på innovation och nya mer agila arbetssätt, både internt och gentemot externa aktörer. Att ta till sig nya arbetssätt och våga testa genom pilotverksamheter och skala upp det som långsiktigt ger resultat kräver också tydliga prioriteringar, ledarskap och mod. Den höga politiska ambitionen i Malmö har lett till att staden har fått en tydlig roll i att gå före och driva på utvecklingen, och både stöd och lagstiftning från EU möjliggör för en lokal omställning.

Samarbetande Malmö

Klimatförändringarna påverkar olika grupper i samhället olika mycket. Nämndens arbete behöver ha fokus på en inkluderande och rättvis omställning och synliggöra de insatser för miljön och klimatet som samtidigt bidrar till ökad jämlikhet. Nämnden ser att stadens arbete med lokal utveckling blir viktigt för att stödja möten och relationer mellan Malmöborna och olika aktörer i närområdet.

Genom samverkan med andra offentliga verksamheter, näringsliv, akademi och civilsamhälle kan hela samhällets perspektiv tas tillvara och gemensamma lösningar formuleras. Nämndens projektverksamhet är ett centralt redskap för att samla olika aktörer. Extern finansiering får fortsatt ökad betydelse, men konkurrensen om befintliga medel ökar. En gemensam riktning för Malmö stads behov och hur dessa kan matchas mot extern finansiering är av största vikt.

FN:s sekretariat för katastrofriskreducering (UNDRR) har utsett Malmö till resilienshubb för Östersjöregionen med fokus på naturbaserade lösningar, vilket innebär att staden är en internationell kunskaps- och utvecklingsnod för norra Europa i frågor som rör klimatanpassning. Utmärkelsen innebär ökade möjligheter för samarbete med andra städer.

Kompetenta Malmö

Utvecklingen av framtidens Malmö är starkt beroende av stadens förmåga att utveckla, attrahera och behålla kompetens. Förändrade kompetensbehov har identifierats och förmågan att vara innovativ i sin roll, lära nytt och lära om efterfrågas i högre grad. Specialistrollen får en annan innebörd

i verksamheten utifrån de komplexa uppdragen som kan handla om att kunna väga in och balansera beslut med hänsyn till flera dimensioner. Att fortsätta rusta medarbetare och chefer med nya kompetenser blir därför avgörande för att kunna hantera de ständigt förändrade kraven i arbetslivet.

Samtidigt som konkurrensen om arbetskraft ökar är söktrycket lågt till utbildningar inom miljö-, hälsoskydds- och livsmedelsområdet. Detta kan tyda på att arbetet som inspektör inte anses vara lika attraktivt som tidigare. Då tillgången på inspektörer över landet är begränsad är det en växande utmaning att få utbildade inspektörer att räcka till för att försörja landets alla kommuner. Miljönämnden ser att de utmaningar som finns inom kompetensförsörjningsområdet framöver inte kan lösas på kommunal nivå, utan måste hanteras i samverkan mellan aktörer från olika samhällssektorer regionalt och nationellt.

Fysiska Malmö

Utvecklingen av framtidens Malmö påverkas av den demografiska utvecklingen, en växande befolkning och att större städer fortsätter att vara ekonomiska motorer. Översiktsplanens långsiktiga mål och strategier behöver säkerställas och ska vägleda i beslut avseende mark- och vattenområden samt den byggda miljön. Malmös ambition att vara en blandad stad där verksamheter och bostäder byggs nära varandra, innebär utmaningar i bostadstillsynens verksamhet kopplat till exempelvis buller. Den täta staden kräver avvägningar mellan olika intressen och det är viktigt att samarbeta och lösa målkonflikter för att kunna behålla helhetsperspektivet vid exempelvis myndighetsutövning och i beslut som rör planering och genomförande.

Omställningen av transportsystemet behöver accelerera och exempelvis är planeringen av framtidens hållbara drivmedelsstationer och laddinfrastruktur som tillgodoser alla transportslag i Malmö helt avgörande. Arbetet med storstadspaketet fortsätter och kommer att förbättra förutsättningarna för ett hållbart resande lokalt och regionalt, något som också inbegriper gång- och cykeltrafik. Samtidigt krävs fortsatt planering av Öresundsmetron med vidare sträckningar efter Malmö C som en viktig del i stadsplaneringen och som svar på ett robust, grönt och kapacitetshöjande kollektivtrafiksystem.

Näringslivet ställer vidare högre krav på att staden ska ställa om, gå före och ha en leveranssäker elförsörjning. Behoven av samarbete kring infrastruktur och mark ökar, exempelvis är kustskyddsarbetet av största vikt för att möjliggöra stadens tillväxt och utveckling. Elektrifieringen av samhället kräver ett tillförlitligt och hållbart energisystem. För att säkerställa att Malmös utbyggnad kan leva upp till klimat- och miljömålen behövs satsningar på bland annat VA-system, fjärrvärme, elnät och laddinfrastruktur.

Ökad konkurrens om markytor kan försämra stadens klimatreiliens och ställer krav på långsiktiga och hållbara avvägningar och på de beslutsunderlag som politiska beslut baseras på. En tätare stad ger samtidigt goda förutsättningar för att minska trycket på omkringliggande natur- och jordbruksmark och innebär också att transportsystem och infrastruktur kan optimeras. Stadsplaneringen är därför central för möjligheterna att nå beslutade miljö- och klimatmål och resurser behövs i

det geografiskt baserade arbete som bedrivs. Exploateringstakten påverkas av konjunkturläget och signaler under våren 2025 indikerar att lågkonjunkturen är mer utdragen än tidigare prognostiserats. Det är därför svårbedömt hur dess påverkan på miljönämndens uppdrag blir 2026 och framåt.

Vid planering av miljö- och hälsoskyddstillsynen behöver miljönämnden ta hänsyn till den nationella strategin för miljöbalkstillsyn. Strategin är ett gemensamt verktyg för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. En ny nationell strategi kommer att beslutas i juni 2025 och gälla från januari 2026. Strategin kommer att breddas till att utöver tillsynsområden också omfatta hur tillsynsmyndigheternas förmåga att genomföra sitt tillsynsuppdrag kan stärkas.

EU antog i december 2024 ett nytt luftkvalitetsdirektiv med nya normer för luftkvalitet som ska uppfyllas senast 2030. Direktivet innehåller även nya krav på utvärdering av luftkvalitet och hur åtgärdsprogram för att förbättra luftkvalitet ska upprättas. De nya kraven ska vara genomförda i svensk lagstiftning senast den 11 december 2026. Även två större utredningar inom miljöområdet kan komma att påverka nämnden framöver. Det gäller "Miljöstraffrättsutredningen" och "En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndprocess".

Trygga Malmö

Utvecklingen av framtidens Malmö handlar i hög grad om att lyckas motverka den ojämlikhet mellan Malmöborna som ökar inom många områden.

Miljönämnden har ett samlat ansvar för att genom tillsyn och kontroll enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen öka tryggheten och minska brottsligheten i staden. Genom det arbetet ser nämnden till att verksamheter och företag följer lagstiftningen och bidrar därmed till sund konkurrens och motverkar att miljö- och hälsofarliga verksamheter etablerar sig. Det myndighetsgemensamma arbetet inom Tryggare Malmö, som ska bidra till ett mer rättvist och säkert Malmö, fortsätter utvecklas för att nå ännu större effekt. Den statliga utredningen avseende översyn av organisering och finansiering av livsmedelskontroll kan få omfattande konsekvenser för nämndens verksamhet. Utredningstiden har förlängts till den 31 maj 2025.

Regeringen tillsatte sommaren 2022 en särskild utredning för att stärka arbetet mot livsmedelsfusk. Utredningen föreslår att det huvudsakliga ansvaret för kontrollen av livsmedelsfusk övergår till staten. Vidare föreslås att en nationell fuskenhet ska inrättas som har förmågan att upptäcka och hantera mer avancerade former av livsmedelsfusk. Utredningen var på remiss under 2024, nämnden ser positivt på förslagen och i oktober beslutade nämnden att godkänna förvaltningens förslag till yttrande.

Den nuvarande samhällsutvecklingen gör att nämnden behöver ha en medvetenhet om risken för kriminella aktörers närvaro inom dess ansvarsområden, till exempel är avfallsbrottslighet ett växande problem både nationellt och internationellt. Verksamhetsområdet är komplext och omfattande och det finns många oseriösa aktörer i branschen. För att bedriva tillsyn behöver nämnden först arbeta uppsökande för att kunna hitta de verksamheter som bedrivs olagligt. Det regeringsuppdrag gällande nya åtgärder mot avfallsbrottslighet som pågår fram till våren 2026 kan komma att påverka nämndens verksamhet inom området.

Nämnden måste också ta höjd för olika typer av välfärds kriminalitet, som bland annat kan innebära risk för otillåten påverkan och infiltration av offentlig verksamhet, då särskilt inom myndighetsutövningen.

Attraktiva Malmö

Det är viktigt att arbeta för att Malmö ska fortsätta att vara en attraktiv stad – både att bo och leva i, men också för stadens näringsliv och besökare. Miljönämnden ser ett tilltagande behov av att bygga och driva samarbeten för att utveckla aktörssamverkan, där Malmö stad i många fall har en viktig roll som facilitator.

Betydelsen av samarbetet med Köpenhamn blir allt större. Goda villkor och förutsättningar för stadens attraktivitet och näringsliv måste gå hand i hand med en grön och rättvis klimatomställning. Att ställa om samhällsekonomin i en grön och hållbar riktning, genom exempelvis elektrifiering och gröna innovationer, bidrar till utsläppsminskningar men kan även leda till ekonomisk tillväxt, med nya affärsmöjligheter och fler arbetstillfällen.

Tillväxtkommissionen pekar på ett antal åtgärder i sin slutrapport med syftet att förbättra förutsättningarna för en inkluderande och hållbar tillväxt i Malmö. Som en del i att förbättra näringslivets ramvillkor arbetar nämnden för att utveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen, exempelvis kan det handla om att utveckla gemensamma riktlinjer som styr agerande och beslutsfattande. Ett viktigt mål är att säkerställa att myndighetsutövningen är transparent, konsekvent och rättvis.

Malmö Möts

Malmö Möts är ett koncept för att samla, synliggöra och stärka stadens arbete med demokrati, mänskliga rättigheter och antirasism. Genom samverkan med civilsamhälle, politik, akademi och internationella aktörer skapas en plattform för kunskapsutbyte, ungas engagemang och gemensam utveckling. Malmö Möts samordnas av kommunstyrelsen och ska bidra till målet att göra Malmö till världens mest demokratiska stad. Miljönämnden engagerar sig aktivt i arbetet för att säkerställa att demokratifrågor integreras i det dagliga arbetet, när alla målgrupper och stärker invånarnas delaktighet och förtroende. Malmö Möts utgör därför en viktig prioritering under kommande år

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Leda och samordna klimatomställningen

Malmö stad har höga ambitioner och ska gå före i miljö- och klimatarbetet. Som en av EU:s 100 utpekade städer är Malmö med och leder utvecklingen framåt för att bli klimatneutrala till 2030. Arbetet utgår från stadens miljöprogram som hanterar den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Miljönämndens roll är att processleda, stödja och samordna kommunens arbete med genomförandet av programmet och söka extern finansiering för olika åtgärder.

En av miljönämndens viktigaste uppgifter är att öka takten i Malmös klimatomställning och att växla upp arbetet med stadens klimatanpassning för att Malmö ska öka sin förmåga att hantera effekter av ett förändrat klimat. Nämnden har fokus på insatser som bidrar till flera mål samtidigt och skapar mervärde för både miljön och de som bor och verkar i Malmö. Ambitionen är en grön och rättvis omställning och klimatanpassning där ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet samverkar. Nämnden stödjer och samordnar stadens arbete med att genomföra färdplaner för omställningsområdena inom arbetsprocesserna Klimatomställning Malmö och Malmös natur- och miljöarbete.

Nämndens uppdrag att leda och samordna klimatomställningen är komplext; staden växer, och energiförsörjningen i södra Sverige är fortsatt ansträngd. Många av förutsättningarna för klimatomställningen beslutas i EU och på nationell nivå. Det finns ett fortsatt behov av att nämnden arbetar för ökad kunskap och förändringar i policyer och regelverk inom området.

Behovet av att driva arbetet med bland annat EU:s strategi för biologisk mångfald inom ramen för genomförandet av miljöprogrammet är fortsatt stort framöver, vilket är direkt kopplat till kommunfullmäktiges mål om ökad biologisk mångfald och ökat utbud av gröna miljöer i staden.

Som en av 30 utvalda pilotstäder inom EU har Malmö rollen att ytterligare driva på arbetet med målsättningen att uppnå klimatneutralitet år 2030. Att gå före och visa vägen innebär högt tryck och höga förväntningar på förflyttningar och resultat. Klimatomställningen behöver vara inkluderande och rättvis för att kunna bidra till ökad jämlikhet och minskad segregation. Genom noga avvägda arbetssätt kan nämnden bidra till synergier mellan målområden, exempelvis genom att belysa frågor som rör barn och unga och trygghet och rättvisa ur ett klimatperspektiv. För att lyckas med

klimatomställningen krävs både arbete för en systemomställning på övergripande nivå, och att stadens nämnder och bolag kraftsamlar och fördelar resurser för att arbeta tillsammans på lokal nivå i stadens geografier med de som bor och verkar i området. Samtidigt är det nödvändigt att verka för att Malmö blir mer resilient mot klimatförändringar, främjar hållbarhet i beslut samt arbetar för att möjliggöra inkluderande tillväxt som tar vara på möjligheter. Insatser för att klimatanpassa Malmö kan också ge positiva effekter på den biologiska mångfalden, samt som en del av stadens beredskapsutveckling bidra till ökad robusthet och resiliens. Miljö- och hälsoskyddstillsynen är en viktig pusselbit i det miljöstrategiska arbetet.

Samarbete som möjliggörare

Det är centralt för Malmö stad att fortsätta stärka de lokala, regionala, nationella och internationella samarbetena. Det kan exempelvis innebära internationellt utbyte mellan städer via Malmö Commitment och ett fortsatt nära samarbete i storstadsnätverk med Stockholm och Göteborg.

Miljönämnden ser att nämndens verksamheter har mycket att vinna på att stärka sitt interna samarbete, hitta synergier och använda varandra som hävstång inom de olika ansvarsområdena för att tillsammans arbeta för ett hållbart Malmö.

Vidare arbetar nämnden med att fortsätta stärka och utveckla det fördjupade samarbetet i samhällsbyggnadsprocessen tillsammans med de tekniskt inriktade nämnderna.

Inom Malmö stads egna projekt, som exempelvis genomförandet av storstadspaketet och Stadionområdet, blir det viktigt att visa vägen och ta vara på möjligheterna med öppna upp processer och samarbeta för att tillsammans överbrygga målkonflikter och möjliggöra värden, såsom miljö- och klimatnytta.

Genom Tryggare Malmö bedriver nämnden tillsammans med andra myndigheter tillsynsarbete mot illegala verksamheter. Under planperioden fortsätter arbetet för att motverka oseriösa och illegala verksamheter som bidrar till osund konkurrens, fusk, organiserad brottslighet, riskmiljöer för människoexploatering, välfärdsbrottslighet samt ohälsosamma miljöer för Malmöborna. Arbetet inom Tryggare Malmö är en viktig del av nämndens rättighetsbaserade arbete.

Malmö stads möjlighet att på egen hand minska utsläppen av växthusgaser är begränsad och därför måste flera delar av samhället arbeta på nya sätt tillsammans. Genom att offentliga verksamheter, civilsamhälle, akademi och näringsliv samverkar kan hela samhällets kapacitet, perspektiv och engagemang tas tillvara. Det är bara i en sådan samverkan de gemensamma lösningarna kan hittas och takten i klimatarbetet öka. Många aktörer i Malmö är idag föregångare i klimatarbetet, och det finns intresse och efterfrågan av att samarbeta med andra. Med hjälp av testbäddar har nämnden möjlighet att arbeta tillsammans med andra för att hitta innovativa lösningar och skala upp det som fungerar.

Nämnden kommer fortsatt att vidareutveckla samarbetet med Köpenhamns kommun, både i frågor som rör reducering av utsläppen och hur städerna kan anpassas till ett förändrat klimat. Inom Greater Copenhagensamarbetet är utgångspunkten Malmös och Köpenhamns arbete med EU- missionen avseende klimatneutrala och smarta städer, och delning av kunskap och erfarenheter om gemensamma utmaningar och lösningar för att identifiera samarbetsprojekt och innovationsmöjligheter som bidrar till att stärka regionens resiliens.

Miljönämnden samordnar stadens övergripande arbete med energifrågan samt arbetar för att stötta boende och verksamma i Malmö med att stärka deras förmåga att påverka sin energisituation. Fokus är att stärka den egna rådigheten över energiförsörjningen i Malmö. Det inbegriper nationellt påverkansarbete för ökad elproduktion och överföring av el, samt fortsatta positionsförflyttningar för Malmö. Nämnden arbetar för att via vind- och solkraft öka den förnybara elproduktionen i Malmö.

Service - fokus i allt vi gör

En god service i offentlig sektor bidrar till bland annat ökad jämlikhet, demokratisk legitimitet och förtroende för samhället som helhet. Genom att balansera effektivitet med rättssäkerhet och ge snabb och kvalitativ service kan behoven hos de som miljönämnden finns till för tillgodose. Vid rådgivning, tillsyn och kontroll samt inom ramen för miljönämndens projekt ska Malmöbor, verksamhetsutövare och samarbetspartners känna förtroende för nämndens verksamhet, få ett professionellt bemötande och uppleva att nämnden arbetar serviceinriktat. Som en del i att förbättra näringslivets ramvillkor arbetar nämnden för att utveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen. Då det ska vara lätt att göra rätt kommer nämndens arbete med tillgänglighet och bemötande, klarspråk, e-tjänster och webb fortsätta under planperioden.

Digitaliseringen innebär en möjlighet när det gäller att utveckla och förbättra vår service. Miljönämnden antog under 2022 en strategi för verksamhetsutveckling och digitalisering. Digitaliseringssamordnare leder och samordnar det digitala teamet och utvecklingen inom det digitala området framåt. Inom området sker ett nära samarbete med stadens IT- och digitaliseringsavdelning (ITD) och under perioden kommer detta samarbete att stärkas ytterligare.

Insikt är en årlig servicemätning av kommunernas myndighetsutövning. Syftet med undersökningen är att följa upp hur kommunens service utvecklas i termer av kundupplevd kvalitet. Frågor ställs inom sex olika serviceområden; information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet samt tre övergripande kundnöjdhetsfrågor (NKI, nöjd kund-index). Insikt riktar sig endast till verksamhetsutövare och fastighetsägare och är därmed inte ett heltäckande mått på hur nämnden uppfattas. Resultatet för 2024 för de tre myndighetsområdena var ett NKI-värde om 78 av 100 för livsmedelskontrollen, 63 för miljöskyddet och 70 för hälsoskyddet. Motsvarande siffror för 2023 var 79, 62 och 70.

De serviceområden som har negativ inverkan på helhetsattityden, enligt Insikt, och som därmed har störst förbättringspotential är:

- Effektivitet, hos livsmedelskontrollen och miljöskyddet.
- Information, hos miljöskyddet.

De serviceområden som har positiv effekt på helhetsattityden, enligt Insikt, och som därmed ska vårdas är:

- Rättssäkerhet hos alla miljönämndens myndighetsområden.
- Bemötande hos livsmedelskontrollen och hälsoskyddet.
- Effektivitet hos hälsoskyddet.

Målsättningen är att resultatet ska förbättras.

Miljönämndens arbete med att utveckla servicen till verksamhetsutövare och Malmöbor bidrar till kommunfullmäktigemålen "Malmö stad arbetar för att skapa goda villkor och förutsättningar för stadens attraktivitet och näringsliv" och "Malmö stad ger en god och likvärdig service".

Behålla och stärka kompetens

Arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder kompetensutveckling och lärande behöver fortsätta att utvecklas. För att möta de nuvarande och framtida kompetensbehoven ser nämnden att en fokusflyttning kan vara nödvändig och att verksamheten rör sig i en riktning mot ett vidgat karriärsbegrepp och breda kompetenser.

Nämnden fortsätter med kompetenshöjande insatser för den enskilde medarbetaren för att bidra till att verksamheten uppnår sina mål. Kompetensutveckling är en viktig faktor för att öka konkurrenskraften och behålla personal och nämnden kommer att ha ett stort fokus på detta. Intern rörlighet ses som positivt och arbets- och ansvarsområden bör rotera mellan medarbetare i syfte att bredda kompetens och öka både kunskapsöverföring och robusthet.

Inför rekrytering är det viktigt att arbeta med väl gjorda behovsanalyser för att säkra att det är det verkliga behovet i verksamheten som uppfylls, blandade kompetenser bedöms vara av vikt för att möta framtida krav och förväntningar på det offentliga.

Ett gott ledarskap och medarbetarskap är avgörande för att attrahera och bibehålla kompetens. Nämnden kommer fortsätta arbeta med att förtydliga roller och förväntningar kopplat till medarbetarskap och ledarskap. Nämnden kommer även att fortsätta arbetet med att utveckla ledarskapet. Under 2025 genomgår hela chefskollektivet Malmö stads ledarskapsutbildning, efter det planeras det för fortsatt kompetensutveckling för att säkra förmågan att möta framtida behov i organisationen.

För att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt och för att stärka arbetsgivarvarumärket erbjuder Malmö stad ett studentmedarbetarprogram där studenter parallellt med studierna får möjlighet att praktisera akademiska kunskaper och få värdefulla erfarenheter, kontakter och

referenser som kan stärka övergången från studier till yrkesliv. Verksamheten ska fortsätta att ta emot praktikanter från universiteten, gymnasieskolan, Ung i sommar och prao-elever.

Utvecklade arbetssätt

För att möta den väntade framtida utvecklingen behöver verksamheten se över arbetsformer och verksamhetssystem i syfte att frigöra tid och resurser. Fokus kommer att riktas åt att minska administration och att frigöra tid genom förenkling, planering och optimering av arbetet. Utmaningen är att hitta en väl avvägd nivå som uppfyller nationella krav på till exempel rapportering.

För att säkerställa att myndighetsutövningen följer gemensamma ramar med kommunal service i fokus, behöver interna processer och strukturer stödja handläggarnas arbete. Det handlar om att arbeta med och förhålla sig till grundläggande värden som rättssäkerhet, samhällsekonomisk konsekvensanalys med tydliga avvägningar i en helhet. Nämnden ser att ett utvecklat handläggarstöd som syftar till enhetlighet och tydlighet samt som bistår med prioriteringsavvägning är viktigt särskilt inom miljö- och hälsoskyddstillsynen. Under 2025 kommer en gemensam handbok för inspektörsrollen att tas fram som ska bidra i den förflyttningen inför 2026.

Livsmedelsbranschen och framför allt hotell- och restaurangnäringen har de senaste åren haft stora utmaningar med att hantera omvärldshändelser som pandemin, höga energipriser samt hög inflation. Det är samtidigt en mycket konjunkturkänslig bransch och vi ser att många verksamheter har svårt att ekonomiskt med nedlagda verksamheter eller konkurser som följd. Malmö har ett stort antal livsmedelsverksamheter som etablerar sig varje år, men det upphör samtidigt verksamheter i ungefär samma takt. Det osäkra ekonomiska läget riskerar att minska antalet nya verksamheter, något som får påverkan på verksamhetens ekonomi eftersom livsmedelskontrollen till stora delar är avgiftsfinansierad och utgifterna främst handlar om personal. Det är därför viktigt att bevaka denna utveckling för att säkerställa att bemanningen motsvarar de behov som finns för att klara verksamhetens kontrolluppdrag.

Nämnden ser ett allt större behov av att tillsammans med, framför allt de tekniskt inriktade nämnderna, hitta nya arbetssätt och former för hur vi använder stadens verktyg på bästa sätt. För att kunna ta oss an komplexa samhällsfrågor systematiskt och för att säkerställa synergier mellan kommunfullmäktiges målområden behövs ett mer agilt arbetssätt. Detta för att skapa en gemensam förståelse för målbild, nuläge och vilka insatser som ger störst effekt, samt för att möjliggöra uppföljning av gemensamma förflyttningar och utveckling av olika områden i Malmö.

Nämnden kommer även fortsätta att vidareutveckla kommunikationen och dialogen med Malmöborna för att både kunna visa på stadens ambitioner och agerande, men också för att höja kunskapsnivån. En ökad kunskapsnivå om miljön och klimatet bland Malmöborna är en av grundförutsättningarna för att åstadkomma en rättvis och inkluderande omställning. Alla nämnder har ett viktigt ansvar i detta arbete och vi behöver ha en samlad

kommunikation i staden och nyttja de plattformar och mötesplatser som finns. Nämnden vill trycka på vikten av att målgruppsanpassa kommunikationen och även utgå från det lokala perspektivet så att dialogen med Malmöborna förs utifrån nuläge och förutsättningar för det område där man bor och verkar.

Malmö är diplomerad som en Fairtrade City och miljönämnden ansvarar för stadens Fairtrade City-kansli som arbetar för ökad rättvis handel och ökad andel etisk konsumtion. 2026 fortsätter miljönämnden med att ytterligare integrera det arbetet med nämndens övriga arbete i syfte att uppnå fler synergier för en ökad måluppfyllelse.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2026? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

En hög grad av extern finansiering är en förutsättning för att Malmö stad ska kunna vara en föregångare i klimatomställningen och för att kunna genomföra stadens miljöprogram. Genom extern finansiering skapas möjlighet att växla upp kommunbidraget så att staden får ut mer nytta per skattekrona och miljönämnden kan fortsätta agera katalysator i stadens viktiga miljö- och klimatarbete i nära samarbete med andra aktörer. Konkurrenten om externa medel ökar och de kommande åren kan ett ökat fokus på trygghet och resiliens förväntas. Det finns en risk för minskad finansiering för central omställningsförmåga samt genomförande när europeisk och nationell finansiering minskar. Samtidigt ser nämnden en ökad osäkerhet kring redan beslutad finansiering.

Miljönämnden behöver framöver att göra prioriteringar utifrån vilka åtgärder som ger störst effekt för en grön och hållbar stad, samtidigt som nämnden behöver öka samarbetet med andra aktörer och förvaltningar rörande stadens projektportfölj.

Den statliga utredningen avseende översyn av organisering och finansiering av livsmedelskontroll kan få omfattande konsekvenser för nämndens verksamhet. Utredningstiden har förlängts till den 31 maj 2025.

En hög grad av självfinansiering är en förutsättning för att kunna utföra tillsyns- och kontrolluppgifter. Debiteringsgraden och korrekta taxor påverkar självfinansieringsgraden och därför pågår en översyn av nämndens taxor samt rutiner för debitering. Självfinansieringsgraden påverkas även av kostnaderna för verksamheten där personalkostnaderna utgör den största posten. Ett ökat samarbete och utnyttjande av personalresurser mellan enheter och avdelningar är viktigt för att bedriva en kostnadseffektiv tillsyn och kontroll med hög servicegrad till Malmöbor och företag. Enligt regeringsformen är det inte möjligt att inkludera kostnader för verksamhet av förebyggande och stödjande karaktär i taxorna, till exempel rådgivning, information och liknande verksamhet.

Exploateringsstakten påverkas av konjunkturläget och signaler under våren 2025 indikerar att lågkonjunkturen är mer utdragen än tidigare prognostiserats. Det är därför svårbedömt hur dess påverkan på miljönämndens uppdrag blir 2026 och framåt.

Naturvårdsverket har aviserat att man från och med 2026 inte kommer att bevilja medel för tillsynsinsatser inom Bidragsobjekten. Bidragsobjekten är förorenade områden där det saknas ansvarig förorenare och där staten beviljar medel för både undersökning och åtgärder (exempelvis Gullviksområdet och området kring gamla gasverket). I dagsläget har Malmö stad fyra sådan ärenden i gång och det kommer troligen bli fler framöver. Därmed saknas finansiering för fortsatt arbete med dessa objekt.

Nuvarande hyreskontrakt för miljönämndens kontorslokaler, Bergsgatan 17, löper ut 2027-09-30. Inför planering och projektledning vid eventuell omlokalisering finns behov av att avsätta mer resurser från år 2026. I investeringsplanen har nämnden tagit med ett ökat investeringsbehov av kontorsinventarier under 2027 och 2028.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2025	Prognos 2026
Energi- och klimatrådgivning	Energimyndigheten	1 667	1 667
RIKTADE STATSBRIDRAG	Summa	1 667	1 667

Övriga bidrag

ÖVRIGA BRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2025	Prognos 2026
Projekt för energi- och klimatomställning samt lärande	Energimyndigheten	520	967
Projekt inom cirkulär ekonomi och inom lärande och forskning	Formas	1 750	1 242
Projekt inom lärande och forskning	Viable Cities	1 890	1 157
Projekt inom hav och natur, cirkulär ekonomi, lärande och forskning, stadsutveckling och biokol	Vinnova	1 000	155
Projekt för energi-klimatomställning och inom stadsutveckling	ERUF	2 050	2 066
Projekt inom hav och natur	Horizon	4 140	2 476
Projekt inom cirkulär ekonomi och resiliens	Intereg-programmen	4 800	4 405
Projekt för klimatomställning	NetZeroCities	4 500	2 462
Projekt inom cirkulär ekonomi	Urbact	200	0
Projekt inom kompetenshöjning och lärande	ESF	140	140
Ansökningar, ännu ej beviljade bidrag		0	6 000
ÖVRIGA BRIDRAG	Summa	20 990	21 070

Begäran om investeringsram

Miljönämndens investeringar avser huvudsakligen inköp av mätinstrument för luftmätning och anskaffning av kontorsinventarier. För 2026 föreslås investeringsramen uppgå till 1 100 000 kronor.

Framtida investeringsbehov kan tillkomma i samband med eventuell omlokalisering av lokaler när nuvarande hyreskontrakt för Bergsgatan 17 löper ut, 2027-09-30. Investeringsplanen för kontorsinventarier under 2027 och 2028 har därför justerats.

Under år 2027 kommer nuvarande luftmätningsstation vid Dalaplan att utgå och det finns en plan för en ny mätstation vid Dalaplan vilket kräver en utökad planerad investeringsram.

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2026 samt plan för 2027-2031 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031
Utbyte av äldre instrument för luftmätning	600	600	600	600	700	700
Ny mätstation	0	400	0	0	0	0
Kontorsinventarier och lokalanpassningar	500	1 500	1 000	500	500	500
Summa investeringsram	1 100	2 500	1 600	1 100	1 200	1 200